

סבין ויקטורניקס

כל אבא מזהיר את הבן שלו: "תיזהר בכביש! הוא מסוכן, אפשר למות", וכל שכן אם זה כביש שש... אך אלו הורים סטנדרטיים... לעומת זאת, הורים חכמים, מזהירים את הילד ממוות נצחי... והמוות הזה

הוא ביד הלשון...

נו... אם כן, למה במציאות, 'נדיר' למצוא אבא שיזדעק כאשר הבן שלו פותח את הפה על חבר או מרנן על תחבולות חבריו? למה קשה למצוא אמא שתוקעת אצבע באוזן, כאשר הבת שלה 'מברברת' על החברות שלה? ובפרט על האימהות של החברות? אלא, כנראה, ההורים בעצמם לא מבינים את חומרת המצב... הם עוד לא הפנימו שמדובר ברצח בדם קר...

לכן קורא יקר, מחובתך לדעת...

לא רק שלשון הרע יכולה לגרום למוות של האחר - בעולם הזה, ולא רק שהלשון יכולה להביא למוות של המדבר - בעולם הבא, אלא שביד הלשון לבנות או להחריב עולמות עליונים. הקב"ה העניק לך כח לדבר דברי תורה, כדי שתוכל לבנות ולהקים עולמות חדשים, שנאמר: "וְאָשִׁים דְּבָרֵי בְּפִי... לְנִטְעַ שְׁמַיִם וְלִיִּסַד אֶרֶץ" (ישעיה נא, טו), ממש עולם אמיתי המורכב משמים ויבשה... וכל זאת על ידי מילה אחת של יהודי... (אדרבה)

ישנו פסוק בספר עמוס, או יותר נכון חצי פסוק, שהרבה מאיתנו מכירים, והוא "מִגִּיד לְאָדָם מֶה שְׁחֹ" (עמוס ד, יג)... על הפסוק הזה דרש רבי: "אפילו שיחה יתירה שבין איש לאשתו מגידים לו לאדם בשעת המיתה" (חגיגה ה).

דהיינו, שביום הדין של כל אדם, מעמידים אותו לפני בית דין של מעלה, ומשמיעים לו את כל מה שדיבר ואת כל השטויות שהוא ברבר במשך חייו [אפילו אם הוא דיבר באנגלית הם שמים תרגום], ודנים אותו על כל מילה ומילה...

עד כאן בארנו את הסוף של הפסוק, אך את החצי הראשון של הפסוק לא הרבה מכירים...

לכן הנה הוא לפניכם - "כִּי הִנֵּה יוֹצֵר הָרִים וְבֹרֵא רוּחַ וּמִגִּיד לְאָדָם מֶה שְׁחֹ" - תחילת הפסוק מדברת על כוחו של הבורא שיצר הרים ורוחות.

אך קצת קשה, מה הקשר בין הרים ורוח לבין יום הדין של האדם? מה העניין בין מעשה ידיו של יוצר-כל שבראש הפסוק, לבין דיבורו של האדם שבסופו?

עוד בטרם שנענה על כך, נחקור את כדור הארץ... מפני מה הקב"ה לא ברא את העולם שטוח? כדור עגול וחלק? למה שנצטרך להזיע בעליות, ולהיזהר בירידות? בקיצור, למה לברוא הרים? מה העניין בהם?

תשמעו מעשה...

באחת מנסיעותיו של החפץ חיים, רבי ישראל מאיר הכהן מראדין זצ"ל, בדרך להתרמה לישיבה, הוא הגיע לטירה של גביר גדול. והנה, בפתח ביתו של העשיר הוא נכנס למסדרון גדול ובו שלט 'כאן תולים מעילים', ואחריו נכנס למסדרון נוסף ושוב שלט 'כאן מניחים מגפיים ונעליים', וכך הוא עובר מפרוזדור (מסדרון) לפרוזדור, עד שהוא נכנס לסלון קטן שהוביל לסלון ענק (טרקלין). ורק שם לפני ולפנים הוא מצא את הגביר יושב לו על כורסה מפוארת בחדר שכולו אומר כבוד. העשיר כתב לו צ'ק נכבד ושיחרר אותו לשלום.

כעבור שנה, החפץ חיים חזר אליו, וכעת הוא רואה שכבר בפרוזדור הראשון היו המיטות והארונות, ומיד בפרוזדור הסמוך ישב לו בעל הבית על אותה כורסה. עקב השינויים, פתח הרב ושאל: "מה קרה לכבודי? היכן כל החדרים והמסדרונות?" ענה לו הגביר בקול שבור: "אל תשאל... הרוסים כבשו את העיר, והגיעו גם אליי, בזזו ממני את הכל, את כל עיקר הבית, והשאירו לי שני מסדרונות בלבד, שלושה מלפפונים ועגבניות ושתי קבקים..." "כשראיתיו..." סיים החפץ חיים, "התברר לי עניין יסודי. הבנתי שאם הפרוזדור מלא - אזי הטרקלין ריק. ואם הפרוזדור ריק - הטרקלין מלא. כמו העולם הזה, שדומה לפרוזדור שלפני הטרקלין שהוא העולם הבא - התקן עצמך בפרוזדור כדי שתכנס לטרקלין!"

אם השקעת בעולם הזה, תשכח מהעולם הבא, ואל תצפה כדי שלא תתאכזב [כי עם ציפיות מצפים כריות]...

מאידך גיסא, אם הקרבת את חיך למען רוחניות, על חשבון הגשמיות - אני שמח לבשר לך, שצפון לך כל טוב נצחי בעולם הבא.

העולם הזה, הוא בסך הכל עולם העשייה, כאן מבשלים את המזון לעולם הבא... ומי שטרח בערב שבת - יאכל בשבת... בטרם יוצאים למסע נצחי ואין סופי, תפקידנו לצייד את עצמנו ולמלא את התיק בצידה ובאספקה הכרחית...

הפה, הוא אחד מהאמצעים העיקריים להשגת הצידה...

אצל הגברים - באמצעות לימוד התורה, ואילו אצל הנשים - על ידי תפילות, תהלים וברכות.

מצד שני, הפה בעוכרנו, כי הוא המכשול העיקרי, והמביא לאבדון הנצחי, כפי שאמר שלמה המלך ע"ה: "מִנֶּת וְחַיִּים בְּיַד הַלָּשׁוֹן" (משלי יח, כא), ושואלים חז"ל - מה זה 'יד הלשון', וכי יש יד ללשון?

אלא כמו שהיד ממיתה (הורגת) - אף הלשון ממיתה (ערכין טו).

שנבין... אני לא יודע אם יש אמא אחת בעולם, שלא הרימה את הקול שלה על הילד שלה כשהוא תפס סבין, והתחיל לשחק בו, וכל שכן אם הוא תופס סבין 'ויקטורניקס'...

פשוט מאוד, הרבה פעמים קורה, ש-5 מיליון איש צריכים לעזוב את הבית שלהם, כמעט כמספר כל תושבי ישראל... איפה? בניו-יורק וסביבותיה, ולמה? רק בגלל הודעה קטנה שמוסיפים בסוף מהדורת ה'חדשות' בתחזית מזג האוויר, שבעוד ימים ספורים צריך להגיע 'אורח' או 'אורחת' - סופת 'הוריקן' או סופת 'קטרינה'...

אלו סופות שמשותלות כל כך, עד כדי כך שהן יכולות לעקור נטוע, להעיף רכבים ואפילו בתים. זו ממש צרה, כי לא תמיד יש לאן לברוח, ויותר מזה, רוב הפעמים אין לאן לחזור... כל זה בחו"ל... אבל בישראל, ברוך השם, אין דבר כזה, אין רוחות כאלה [ואם היה, מי יודע לאן היה אפשר לברוח?!]... ומה הסיבה? כי כל אזור הים התיכון מוקף בהרים ורכסים שמונעים מהרוחות החזקות להיכנס לאזור, ואילו בניו-יורק וכדו' אין הרים, ולכן הקרקע חשופה לרוחות הבאות מהאוקיינוס, וביכולתן להתעצם, כי אין הרים שישברו אותן בדרך ליישוב. אמרתי לכם שזה פשוט? כעת נסביר...

הקב"ה הוא "יוצר הַרְיָם"... ולמה הוא ברא אותם? מפני שהוא "בְּרָא רוּחַ" - כיון שהקב"ה ברא את הרוח, לכן הוא יצר את ההרים שימנעו מהרוחות להרוס את העולם. הסבר יפה, אבל מיד תשאלו... מי צריך את זה? אם כל יצירת ההרים היא בשביל בריאת הרוח, אם כן שבוא עולם לא יברא רוח וממילא לא נצטרך הרים בכלל? לא הרים ולא רוח! אלא שהתשובה היא בסוף של הפסוק: "...מִגֵּיד לְאָדָם מֶה שְׁחֹו" - ביום הדין, כאשר יעמוד הנידון, ויואשם בדיבורי לשון הרע,

רכילות, הוצאת שם רע, שקרים וכדו', יש חשש גדול, שהאדם יכחיש, או יגיד "מה כבר עשיתי? רק דיברתי? בסך הכל הוצאתי רוח מהפה, 'רוח ממללא', אז מה אתם רוצים ממני? הרי לא הזקתי" [אפשר לבאר שזהו "יד הלשון" - שללשון יש גדר היזק כמו היד]. ואז בשמים יענו לו, בכך שיראו לו את כח הרוח, שיכולה להרוס את העולם, עד שצריך רכס הרים בכדי לעצור את התפתחות הסופה... ורק בשביל זה, הקב"ה ברא את הרוח ואת ההרים, בכדי להגיד לאדם איזה השפעה יש בדיבור, איזה כח הרסני יכול להתחבא מתחת לכל מילה שאינה במקום... (אפריון) אז אל תזלזל בשום מילה שיוצאת מהפה... מטרת הבורא, שבכל פעם שתשקיף על הר ותתלהב או תעלה בגבעה ותזיע - תיזכר בסכנת הדיבור, בכל עת שהרוח תעיף לך את הכיפה או תשבור לך את המטריה - תבין שכח הלשון זהה...

גברת, מתי תשכילי?! כשאת מדברת עם השכנה על שאר השכנים, או מפטפטת בטיפת חלב, בקופת חולים, באוטובוס, בחתונה או בטלפון - מה את עושה? את הורסת עולמות עליונים קדושים לאין שיעור...

אדוני, מתי תתבונן?! עד שאתה עושה מצוות, ודואג להקפיד בחומרות - תשים לב לא להרוס הכל על ידי הפה... לפני שאתה דואג לרמת ההידור של מה שנכנס לך לפה - תשים לב על הכשרות הפשוטה של מה שיוצא לך מהפה... "נצור לשונך" - שמור על הניצרה של הלשון, כי אם תשחרר אותה זה יכול לגרום לפיצוץ...

תיקונים תיקונים

תשלום עבור הנסיעה. בעמקי ליבי שמחתי על הדרישה הצנועה, חשתי שמא אצטרך לשלם עבור המאסר במונית. אחר דין ודברים עם נהג המשאית, הוא ביקש לראות את הנזק, ולכן קרב למונית וזכה אף הוא בזר ברכות שנשלפו במיוחד עבורו. אחר

עשרים דקות שוב יצאנו לדרך, אחזתי בהגה, לחצתי על הדוושה וגמאתי את המרחקים, השעון נתן לי תקווה כי נספיק עדיין להגיע זמן סביר לפני הטיסה. עקב לחץ הזמן סטיית במכוון מהנתיב המרכזי אל נתיב התחבורה ציבורית, עברתי על 'חוק תנועה' רק כדי שהם יירגעו. ותחשבו... הפעם הבהבו מולי אורות בלתי רצויים, מולי פסע שוטר רחב כתפיים וחמור סבר שהורה לי לעצור את הרכב בשוליים. הוא סימן לי לצאת ולתת דין וחשבון על מעשי בשולי הכביש, השמשה המנופצת, התסיסה שברכב... ההצטדקויות שבפי לא שינו את סבר פניו הנוקשה, כפי שלא הצרו את רוחב כתפיו. התחננתי בפניו כי יואיל לשחרני לשעה קלה עד שאביא סוף סוף את נוסעיי ליעדם, הסכמתי להשאיר בידיו את תעודותיי וכל כספי, אך דבריי נפלו על אוזן אטומה. עשר דקות יקרות ירדו לטמיון, שבתי אל הרכב והתנעתיו בפעם החמישי לנסיעה זו. הקיטור שמאחוריי כמעט ופסק, הם כבר התייאשו מלהגיע לטיסה. כשהגענו לנמל התעופה, השעון הראה שהמטוס המריא כבר. בתנועות רשלניות הם פנו ללא אומר להוציא את חבילותיהם מהרכב. אצתי לסדר להם מקום בטיסה של חברת 'בריטיש ארוויס' שהתעתד להמריא לאמריקה כעבור שעה. הצלחתי בס"ד לסדר זאת ע"י פרוטקציה שהפעלתי, דרך חבר שעבד בחברה. תפקידים רבים היו לפניי בטיפול במכונית הפצועה, אך קיויתי שיומי יסתיים בכי טוב. בדרכי חזרה ל"סטמפורד היל" נרעשתי כולי לשמוע את קריין החדשות מודיע בקול רועד על נפילת המטוס, ראשי הסתחרר וידי רעדו, "רבנו של עולם" זעקתי, "מה גדלו מעשיך ה', מה מאוד עמקו מחשבותיך" (ההוכחות 2)

לפני מספר שנים הייתה תאונת תעופה מחרידה, מטוס של חברת "פאן אמריקן" יצא מלונדון לכיוון ארה"ב ונפל מעל העיר לוקורבי. ולאחר מכן פורסם בעיתון "המודיע" מכתב שנשלח מלונדון וזה תוכנו: אני נהג מונית, תושב ישראל בעבר וכיום בלונדון. ברצוני לספר על נס הצלה

של משפחה מאסון נפילת המטוס, שהייתי עד לו. הוזמנתי באותו יום לקחת משפחה מ'סטמפורד היל' לשדה התעופה, לטיסה מלונדון לאמריקה. בדרכנו לנמל התעופה, ארע לי מקרה לא שגרתי: התפוצץ אחד מגלגלי הרכב. עצרנו, למורת רוחם של הנוסעים קצרי הרוח, והחלפתי אותו בגלגל הרזרבי. אלא שבהמשך הנסיעה נשמע לפתע קול פיצוץ נוסף מכיוון הגלגלים, היה זה למעלה מיכולת הסבל של הנוסעים הממהרים. ירדתי מהרכב, נוכחתי לראות שגלגל אחר שבק חיים דווקא עכשיו, כאשר אין בתא המטען גלגל רזרבי נוסף. ידעתי כי אין ברירה אחרת זולת להשאיר כאן את הרכב ה'תקוע', לפנות לתחנת דלק סמוכה, הרחוקה כעשר דקות, ולרכוש גלגל מתאים. נוסעיי הרעיפו על ראשי ברכות למכביר: "שתהיה לי בריא", נאנחה אם המשפחה, שפחדה לאחר את הטיסה. "מדוע אינך מציין בראשית הדרך כי אין אויר בגלגליך?". לא הייתה לי ברירה, צעדתי לכיוון תחנת הדלק, רכשתי את הגלגל ושבתי אל הרכב. והנה בנתיים הנוסעים לא הצליחו לעצור מונית אחרת, ושוב קיבלתי קבלת פנים רותחת... והפנצ'ר תוקן. המונית פתחה בשעטה מהירה לשדה התעופה. הם האיצו בי, חסרי סבלנות, למחר ולמחר, זמן הטיסה הולך ומתקרב, התפללתי בכל ליבי שהם יספיקו. אלא שלפתע, נראה היה שזה חלום, נשמע במכונית צליל צורם מאוד ולאחריו ניפוץ זכוכיות.. היינו המומים, אך זו הייתה מציאות, המשאית שלפנינו נשאה אבנים בחלקה האחורי, עצרה בפתאומיות, וכתוצאה מכך נחתו על שמשות החלון הקדמי מטר של אבנים קטנות שניפצה לרסיסים.

התווכחנו קצרות, והעלנו פשרה: אמשיך אמנם לנסוע בשמשה מנופצת, אך עדין אין מנוס מלעצור לקחת את פרטי נהג המשאית, למען אוכל לעמוד בנזק הזה. חרון אפה של הנוסעת וילדיה גאה, והיא צייתה כי לא אעזי לבקש